

pa že skoro tudi mere ne. Ker jima tedaj tako marljivo denarjev v kancelije nosimo, bi slobodno pričakovali, da se bo z ljudmi ravnalo uljudno in prijazno. Toda zlasti jeden se odlikuje z posebno „grobostjo“. Ali tudi to bi še človek prenesel, če bi le vselej vse srečno opravil, kar pa ni. Tako je eden napisal za nekega kmeta prošnjo na hranilnico, denarje vzdignil, a kmet jih več mesecev ni dobil v svoje roke in je moral naposled obresti na dva kraja plačati. Še le vsled pritožbe pri sodniji je kmet denarje dobil. V takih in enakih potrebah je g. Morak, okrajni sodnik, ljubeznjivo rad pomagal. Večkrat je advokatske stroške premeril in včasih tudi zmanjšal, ter jih tu pa tam priškrenil. Ni čuda tedaj, da je naše prebivalstvo dobilo veliko zaupanje do g. Moraka in da je močno žalovalo izvedevše, da je na Koroško prestavljen. Sledeči predstojniki so mu kot dokaz vseobčne zabvale in priznanja izročili imenovanje za častnega srenjčana pri svojih srenjah: Anton Roškar, Franc Žlaber, Vincenc Kermek, Jakob Koepek, Franc Fekonja, Franc Sver, Matjaš Efferl, Anton Vogrin, Matjaš Šuman, Jakob Pečovnik.

Iz ljutomerske okolice. V nedeljo 27. pr. m. je spremljala velika množina nadepolnega mladenčarajnega Vekoslava Magdičevega iz Stročje vasi na tukajšnjo farno pokopališče. Rajni je bil po celici ljutomerski okolici dobro znan in obče spoštovan rodoljub. Jegovi sorodniki izrekajo vsem znanecem in prijateljem rajnega, nam nepozabljivega Vekoslava, ki so mu zadnjo čast skazali, srčno zahvalo.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. V Gradcu se je 10. junija, od graškega škofa povabljen, mudil papežev poslanec pri našem cesarju, prevzvišeni nadškof Jakobini ter je v stolni cerkvi obhajal veliko slovesno sv. mešo. Kapitel, duhovščina in odborniki katoliških društev so se mu prišli poklanjat. — Volilna borba na Kranjskem je že burna; nemškutarji po stari navadi zopet grdo lažejo in natolčejujejo prejšnje narodne poslance. Kandidatov še nobena stranka ni postavila; vse čaka na izid volitve volilnih mož. — Državni zbor izredno polčasno zboruje, čeravno bi imel mnogo in važnih opravil n. pr. posvetovanje o novih dačnih postavah, obnovljenje nagodbe z Ogersko. Magjarski poslanci so bolj marljivi in so sprejeli vse nasvete svojih ministrov ter želé do l. 1888 nagodbo podaljšati tako, da bi ogerske dežele doplačevale 29% k skupnim stroškom, avstrijske z vojaško pokrajino vred pa ostalih 71%. Ob enem bi naj mi Ogrom pri vžitninskem davku 1 milijon vsako leto pustili, ali pa bi se naj zopet ogerska meja z colnino zapirala, kakor nekdanj. Naše dežele so letos prvi četrt leta vplačale 76 milijonov davka, blizu 3 milijone več, kakor lani v istem času. — Železnica iz Gradca v Köflach-Wies je v hudih

denarnih zadregah. Dolžna je 20 milijonov, pa zmore komaj za 4 milijone obresti; jnd Zang (oče dunajske novine „Presse“) jo hoče po dražbi prodati! — Mesto Trembovlja na Gališkem je skoro vse pogorelo. — Magjarski minister Tisza, po veri kalvinec, je katoliškim društvom prepovedal vsako politično delovanje. Nadškof v Koloezi, znani Haynald, je za svoje velike zasluge v cerkvenem in narodno-magjarskem oziru dobil veliki zlati križec reda sv. Štefana.

Vnanje države. Zadnji čas se je mnogo govorilo, da bodo Rusi z Turkom sklenili mir, ker so ti neki voljni sedaj kristijanom pravičniji biti. Ali sedaj je prepozno; evropske vlade se pečajo že z razkosovanjem Turčije ali vsaj z popolnim pregnanstvom Turkov iz Evrope. Ruski car je sedaj z vsemi svojimi važnišimi ministri v Baku-reštu pri južni vojni; doma pa je ukazal novo novačenje, odbralo se bo 218.000 mož. To meri še na nekaj več, kakor samo na Turka. — Nemški cesar Viljelm se je prehladil in zbolel. Jegov Bismark podpira na Francoskem frajmaurerje in privržence Napoleoncev ter bi rad sedanjega predsednika Mak-Mahona odstavil in starega Thier-sa napravil za predsednika. Ta mu je neki obečal preganjanje francoskih katoličanov in razkosanje sosedne Belgije in Holandije; nekaj bi Francoz vzel, drugo pa Nemec pograbil. — Pij IX. so zaslislali 600 poljskih romarjev in jih tolažili zaradi preganjanja, katero trpijo od ruske vlade, ter jim naročili, naj molijo h Bogu za pomoč. Med romarji bilo je veliko knezov in grofov iz staroslav-nih poljskih rodbin. — Angleži nečejo Turkom več denarjev posoditi. — Srbski knez Milan se je odpeljal v Bukurešt pozdravljat ruskega cara. Zgodilo se je, česar so se naši in magjarski turkoljubi bali.

Ruski-rumunski-črnogorski-turški boj.

Glavni stan ali kvartir, t. j. stanovanje glavnega poveljnika in njegovega generalnega štaba, so Rusi ta teden preložili v Aleksandrijo, kakih 16 ur od Bukurešta in blizu Donave nasproti Sistovu, to kaže, da bo ondi prelaz ruske vojne črez nevarno reko. V Aziji so Rusi trdnjavo Kars popolnem obkolili in se pripravljajo na naskok. Proti Muktar-paši stojijo od Delibabe črez Zevin, Bardes do Olti; vsaki čas je ondi pričakovati odločilne bitke; če zmagajo Rusi, je Armenija z Erzerumom za Turke zgubljena. Največ so pretečeni teden trpeli junaki Črnogorci. Trije turški generali jih od 3 strani napadajo; Saib-paša je prodrl do Maljata, kder pa je bil tepen tako, kakor smo zadnjič povedali in je primoran v Podgorici braniti se zoper Črnogorce. Med tem je knez Nikola vzel trdnjavo Ozrenico in četo junakov odposlal v Kolašin, kder so Turkom vzeli 2500 ovac ter se srečno vrnoli nazaj pred Mehemet-pašo, ki iz Sjenice maršira proti Črnogori. Blizu v istem času je pa Sulejman-paša z 25 ba-

taljeni prejel Vukotiča, ki ni imel več nego 8 bataljenov, pri Krstacu in ga potisnil nazaj, palo je 3000 Turkov pa tudi 600 Črnogorcev; ti so sicer zaplenili 2500 pušek in Sočica je 500 tovorov živeža, ki je bil za Nikšić namenjen, vjel, ali pomeknoti so se morali daleč nazaj; nekaj jih je šlo proti Pivi, drugi so zasedli Dužko sotesko do Preseke in se naslanjajo na Banjane. Boj je bil strašen, trajal je z malim prenehanjem 55 ur. Turki so tako oslabljeni, da se do sedaj niso upali prodreti do Nikšića. V Bosniji se prikazuje čedalje več vstašev; tudi v Tesaliji pri kloštru sv. Jurija se je zbralo 2000 grških vstajnikov. Turki v Carigradu jemljejo že svinčene strehe raz mošej ali mohamedanskih cerkv, raz kopališč in državnih hiš, da svinec porabijo za vojne potrebe. Grški kralj bo vojsko napovedal, brž ko Rusi prestopijo Donavo.

Za poduk in kratek čas.

Črtice iz slovanskega bojišča v Aziji in Evropi.

L. Vsako dobro slovansko srce mora močno zanimivati, kar se sedaj na velikanskem bojišču godi. Ruski Slovani zedinjeni z junaškimi Črnogorci prelivajo kri za popolno osvobodjenje ubogih slovanskih bratov, kateri jim še vedno trpijo pod strašnim turškim jarmom. Tesni prostor v „Slov. Gesp.“ nam pri „političnem ogledu“ dopušča omeniti le, kar se je v tedna dnevih zgodilo in torej ni mogoče posameznih junaških činov ondi obširneje popisovati. To bomo za naprej v tem prehodalu „za poduk in kratek čas“ storili. Dnes govorimo o vzetju trdnjave Ardahana in o uničenju konjenstva Muktar-paše.

Ardahan je turško mesto v Armeniji med do 9000 črevljev visokim gorovjem v krasni dolini, skozi katero pogorska reka Kura v naglem teku po globokem v trdo skalovje izdrtem in izlizanem koritu svoje valove podi proti ruski meji in potem mimo Tiflisa v Hvalinsko morje. Mesto je na severnem bregu Kure pozidano in kaj dobro zavarovano od večih strmih bregov, na katerih so Turki pod vodstvom angleških oficirjev napravili več sila močnih šanc ali prav za prav menjših umetnih trdnjav. Vojaki jih imenujejo „fort“. Na teh „fortih“ bilo je nastavljenih mnogo kanonov, zlasti Kruppovih, koje iz jekla zliva in po celem svetu za drage denarje prodaja pruski fabrikant Krupp na Nemškem. Kanoni so bili tako dobro nastavljeni, da so sovražniku zamogli braniti bližanje k mestu na vse strani. Prebivalcev je v mestu bilo 8000 večidel samih armenskih poturic, t. j. takih ljudi, čijih stariši so bili nekdanj kristijani in so se strahu pred Turkom pomohamedanili. Turška posadka je bila 10.000 mož močna. Čeravno Ardahan od ruske meje ni več oddaljen, kakor 14 ur, so vendar Rusi pod generalom Develjem potrebovali celih 17 dni, preden so do trdnjave prodrli

iz ruskega mejnega mesta Ahalčika z dovolj močnimi silami. Najbolj zadrževala jih je strašna pot čez visoke planine, ki so deloma bile še z snegom pokrite. Ali vkljub temu je v soboto 12. maja stal general Develj na severnem pobočju Kure pred mestom z 32.000 ruskih junakov, z mnogimi, deloma jako težkimi kanoni in z ogromnim strelivom. Človek se mora res čuditi, kako je bilo mogoče vse to privleči čez skalne planine; ljudje in živina so morali neizrečeno trpeti. Ali njihov trud je bil kmalu poplačan, v 3 dnevih so imeli Ardahan v svoji oblasti. Tako hitri pad je najbolj pouzročil višji poveljnik Rusov sam, namreč general Melikov; ta je z glavno rusko silo od Aleksandropolja udaril proti Karsu. Ker mu je tukaj turški višji poveljnik Muktar-paša iz trdnjave zbežal v goro Saganlu proti zahodu, je sklenil blizu Karsa v Zajmu utaboriti se in z majhnimi oddelkom naglo v kreber mahitati pred Ardahan, da ga pomaga zgrabiti še od južne strani. To se je tudi vrlo točno zgodilo čeravno je iz Karsa do Ardahana 20 ur daleč, toda pot pelja večidel po pusti ravani. Muktar-paša si tega blizu ni domislil, tem menje, ker ga je knez Čavčevaže z številnimi trumami brzih kozakov in krepkih dragonarjev vedno nadlegoval. V nedeljo 13. maja proti večeru je bil Melikov že pred Ardahanom, hitro pregleda okolico in vkaže vojakom prostore, kder imajo šance za baterije nasipati. Delo se je takoj začelo, do srede jutra je bilo vse zgotovljeno ter za streljanje in za naskok pripravljeno. Čudno je pa bilo to, da Turki niso spoznali, odkod da jim preti največja nevarnost; dali so se od Develjna na severni strani motiti in so vedno v njegova krđela brez uspeha streljali, med tem pa na južno stran pozabili, še niti toliko pazke niso imeli, da bi bili v noči od 15—16. maja zabranili prevažanje težkih kanonov in streliva od severne na južno stran. V sredo jutro je bilo prepozno. Ob 8. uri zjutraj je general Melikov z užgano raketo dal znamenje, zdajci začnejo ruski kanoni strašno in naglo grometi, ter kroglje, granate, bombe, ogenj in smrt, sipati v nesrečno mesto. Turki so v sili še precej dobro in krepko odgovarjali pa opravili niso nič. Jihove granate so slabe, ker ne razpočijo, kakor bi morale biti in torej malo škodijo. Streljanje je trpelo 5 ur brez prestanka. Ob 1. uri popoldne utihnejo kanoni, pešci so bili priredjeni, da naskočijo trdnjavo; general Develj od severa, Melikovovi junaki od juga. Prvi je za naskok odbral same mlade ljudi Elizabetpoljskega regimenta. Ko so se obzidju približali, skoči mlad junak naprej, reče: „bratje, za menoj, jaz bodem Turku skozi usta kroglo zagnal“ in za njim je vdrlo vse krđelo, prekoračilo rov, preplazilo nasip in Turke v par trenutkih vrglo iz šance vun! Pri nekem drugem krđelu je pred tovariši bataljonsko zastavo nesel 73leten stavec, ki je lani bil kot prostovoljec na Srbskem. Hotel je iti pred prvim bataljonom ali stare kosti so se mu šibile, ni mogel hitro iti